

Nr 528.

Av herr **Meyerhöffer m. fl.**, om avslag å Kungl. Maj:ts proposition, nr 164, angående ändrade grunder för anordnandet av rundradioverksamheten i Sverige.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 164 föreslås, att staten för en kostnad av 180,000 kr. skulle förvärva samtliga aktier i aktiebolaget Radiotjänst, vilket därmed skulle bli ett helt statsägt företag. Vid ett studium såväl av den s. k. rundradioutredningens betänkande som av den kungl. propositionen i ärendet ha vi emellertid icke kunnat finna detta förslag tillräckligt starkt motiverat. Någon kritik mot det nuvarande bolagets sätt att sköta sin uppgift framföres sålunda inte. Tvärtom får detsamma mycket vackra vitsord. Utvecklingen under de tio år, som bolaget existerat, torde väl också mer än långa resonemang visa, att ett ökat statsinflytande över programledningen ingalunda är nödvändigt för ernåendet av ett gott arbetsresultat. Icke heller har det förebringats några skäl som tala för, att ett statligt företag skulle på något vis komma att garantera än bättre resultat än de nu uppnådda.

Utredningsmännen ha helt enkelt nöjt sig med att konstatera, "att det enskilda intresset icke hör hemma inom rundradiorörelsen och att därför det mest rationella vore, att staten själv övertog en verksamhet, som på grund av sin kulturella och folkuppfostrande betydelse i en så eminent grad måste betraktas som en statens angelägenhet".

Härom kunna förvisso delade meningar råda. Den, som studerar den svenska rundradios tioåriga historia, kan icke gärna komma till annat resultat, än att utvecklingen på detta område i vårt land i mycket hög grad främjats just av det enskilda intresset och det enskilda initiativet. Det torde här vara nog att erinra om, vad de privata rundradiostationerna betytt för rundradios genombrott i vårt land. Det är detta levande intresse, som man även i framtiden bör söka att taga vara på. Vårt undervisningsväsende är i mycket hög grad förstatligat, vilket dock icke hindrar staten från att varje år lämna högst betydande anslag även till enskilda skolor. Man har nämligen funnit den fria enskilda verksamheten på detta område vara av en sådan betydelse, att den bör upprätthållas, även om detta betyder vissa kostnader för staten. Genom dessa enskilda skolor undviks den undervisningsväsendets likformighet, som skulle följa med ett system, där alla skolor vore statens egna. Privatskolorna ha nämligen genom sin friare ställning och organisation större möjligheter än de statliga att experimentera med nya pedagogiska metoder, de äro mera lyhörda för strömningarna i tiden och göra ofta tjänst som pionjärer.

Vi hålla före, att detta betraktelsesätt beträffande ett fritt företags ställ-

ning mycket väl kan överföras på rundradion. Liksom skolan bör rundradion — för att rätt fylla sin stora folkuppfostrande och kulturella betydelse — bereda utrymme just åt det enskilda initiativet och intresset. De sakkunniga själva synas också vara angelägna om att påpeka, att det nya rundradioföretaget icke får bli ett kungligt ämbetsverk. De förklara sålunda, att deras förslag icke betyder, "att staten skulle övertaga verksamheten på så sätt, att den dreve den i egen regi, alldeles som den genom sina ämbetsverk driver skilda slag av rörelse. Rundradion är på grund av sin egenart bäst betjänt av att få arbeta under fria och jämförelsevis obundna former".

Det är också intressant att se, hur man i den kungl. propositionen sökt skapa garantier av olika slag för att rundradioföretaget i sin nya gestalt av statsägt företag inte skulle bli ett nytt ämbetsverk. Det förutsattes sålunda, att man icke hos Kungl. Maj:t skall kunna överklaga styrelsens beslut, att styrelseledamöterna skola utses för en tid av tre år — olika regeringars utnämningspolitik skall sålunda inte kunna spela in — och att vissa av styrelseledamöterna skola utses efter förslag av olika institutioner och korporationer. Bättre än något annat visa dessa förslag i den kungl. propositionen, varifrån den verkliga faran i själva verket hotar: en byråkratisering av rundradion. Det är visserligen gott och väl, att regeringen i sitt förslag uppmärksammat denna fara på ett annat sätt än de sakkunniga. Men enligt vårt förmenande kan man skapa ännu bättre garantier mot dylika byråkratiseringstendenser, nämligen genom att bibehålla den nuvarande ordningen med sitt utrymme för det enskilda initiativet och intresset och sina möjligheter till en betryggande kontroll från det allmännas sida.

Skulle staten övertaga rundradiorörelsen på sätt som föreslås i den kungl. propositionen, måste vi befara, att följden mycket snart skulle bli, att de vaga garantier, som nu skapas för rundradions frihet gentemot staten, snart nog komme att raseras. Risken för obehörigt politiskt inflytande föreligger då också.

Under hänvisning till de av oss här ovan anförda skälen hemställa vi därför,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 164.

Stockholm den 22 mars 1935.

Alf Meyerhöffer.

C. Gösta Jacobsson.

John Gustafsson
i Välsnäs.